

Załącznik
do uchwały Nr XIX/179/07
Rady Miasta Opola
z dnia 25 października 2007 r.

**MIEJSKI PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W MIEŚCIE OPOLU NA LATA 2007 – 2010**

OPOLE - 2007

I. Wstęp

Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest dokumentem służącym realizacji polityki społecznej ukierunkowanym szczególnie do osób niepełnosprawnych. Program będzie służyć realizacji następujących celów szczegółowych:

- 1) aktywne usuwanie barier funkcjonalnych,
- 2) ograniczenie skutków niepełnosprawności,
- 3) poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych,
- 4) systematyczne monitorowanie potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 5) efektywne wykorzystywanie dostępnych funduszy,
- 6) tworzenie warunków do rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się pomocą dla osób niepełnosprawnych.

Program skierowany jest do niepełnosprawnych mieszkańców miasta Opola. Szacuje się, że problem ten dotyczy bezpośrednio ponad 10 % mieszkańców naszego miasta, a pośrednio jeszcze dodatkowo kilku tysięcy członków ich rodzin.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi: „Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”. Natomiast ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawęża powyższą definicję określając: „Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie.”

Biorąc pod uwagę powyżej przytoczone definicje niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, może być fizyczna, intelektualna lub polegać na dysfunkcji zmysłów; może wynikać z choroby somatycznej lub choroby umysłowej. Wymienione zaburzenia, sytuacje mogą mieć charakter stały lub przejściowy. Niepełnosprawność dotyczy osób w każdym wieku.

Przyjęcie programu na lata 2007-2010 służyć będzie wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych, aby w konsekwencji miały możliwość pełnej integracji ze społeczeństwem. Jednym z najważniejszych celów określonym w polityce społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych jest przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia. Przestrzeganie praw to nie tylko informowanie o przysługujących uprawnieniach ale i działania, które prowadzą do integracji poprzez m.in. dostęp do edukacji ochrony zdrowia, pomocy społecznej, uczestnictwo w wydarzeniach życia społecznego.

Program zgodny jest ze Strategią integracji i polityki społecznej dla miasta Opola na lata 2004-2015 przyjętą uchwałą Nr XXVIII/236/04 Rady Miasta Opola z dnia 29 marca 2004 roku.

II. Cele operacyjne programu

Celem programu jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym miasta Opola poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków, jakie przysługują pozostałym mieszkańcom miasta Opola. Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

- 1) diagnozę problematyki niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców miasta Opola,
- 2) kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych,
- 3) zwiększenie dostępu do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny,
- 4) likwidację barier architektonicznych, technicznych, transportowych oraz barier w komunikowaniu się,
- 5) wyrównywanie szans w dostępie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do nauki,
- 6) zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 7) zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki,
- 8) zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych,
- 9) współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

III. Projekty do realizacji

1. Diagnoza problematyki niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców miasta Opola

Miasto Opole nie dysponuje szczegółowymi i jednolitymi danymi na temat populacji osób niepełnosprawnych. Poszczególne instytucje i organizacje posiadają wycinkowe dane, nieobrazujące rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych mieszkańców Opola, a także skali potrzeb.

Posiadanie bazy na temat osób niepełnosprawnych usprawni prawidłową realizację zadań, a także umożliwi rozpoznanie rzeczywistych potrzeb osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Baza ta umożliwi także osobom niepełnosprawnym i innym

zainteresowanym dostęp do aktualnej informacji na temat form pomocy, a także instytucji, do których można zwrócić się prośbą o pomoc, nie tylko finansową.

Działania powyższe pozwolą na opracowanie raportu o sytuacji i potrzebach osób niepełnosprawnych oraz o głównych problemach, z jakimi osoby te borykają się w życiu codziennym.

1a. Zadania do realizacji:

- 1) przeprowadzenie badań ankietowych,
- 2) budowa bazy danych opisujących populację osób niepełnosprawnych,
- 3) tworzenie bazy danych o organizacjach pozarządowych i instytucjach działających w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym,
- 4) analiza populacji osób niepełnosprawnych w oparciu o zebrane dane,
- 5) udostępnienie zebranych informacji z zakresu problematyki niepełnosprawności organizacjom, instytucjom, osobom niepełnosprawnym.

2. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych

Możliwości tkwiące w osobach niepełnosprawnych są ograniczone przez warunki, w jakich odbywa się ich społeczne funkcjonowanie, a poczucie zagrożenia bytu jest silniejsze niż w przeciętnych rodzinach. Wynika to nie tylko z generalnie niższego statusu materialnego, z występujących ograniczeń i utrudnień w społecznym funkcjonowaniu, ale także ze społecznego niezrozumienia ich potrzeb, a wręcz marginalizacji.

Niepełnosprawność narusza najcenniejsze wartości człowieka: zdrowie, sprawność fizyczną, zdolność do wypełniania podstawowych zadań społecznych i stanowi przeszkodę w realizacji własnych celów. Postrzegana jest jako stan niepożądany, niekorzystny fakt społeczny, często nieświadomie wywołujący niepokój, budzący obawę, że i nas może spotkać podobny los.

Brak kontaktów społecznych powoduje, że w ocenach kierujemy się silnie zakorzenionymi w świadomości stereotypami, mitami, niesprawdzonymi informacjami, na podstawie których postrzegamy osoby niepełnosprawne przez pryzmat ograniczeń, niskich rent, miernych sukcesów życiowych i zawodowych, skali bezradności i koniecznej pomocy. Takie postrzeganie sytuuje te osoby w roli klientów różnych instytucji pomocowych i powoduje ich marginalizację.

Ograniczenia sprawności kojarzone są jako odchylenia od normy, a kontakt z osobami niepełnosprawnymi budzi poczucie bezradności i zakłopotania. Społeczne oczekiwanie idzie w kierunku dokonywania zmian w samej osobie niepełnosprawnej

poprzez leczenie, rehabilitację, przystosowanie. Tymczasem problem osób niepełnosprawnych tkwi nie tylko w niepełnosprawności, lecz także, a może przede wszystkim w osobach sprawnych. Istotna jest zatem zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec organizacji życia osób niepełnosprawnych, gdyż właściwe otoczenie społeczne stymulując wpływa na rozwiązywanie ich problemów.

2a. Zadania do realizacji:

- 1) opracowanie i wdrożenie działań informacyjnych przez ulotki, broszury, cykliczne programy w mediach przybliżające problemy osób niepełnosprawnych i organizacji społecznych działających na ich rzecz,
- 2) zagwarantowanie warunków do udziału osób niepełnosprawnych w imprezach organizowanych przez miasto Opole – informacja oraz promocja imprez w miejscach dostępnych dla osób niepełnosprawnych,
- 3) aktualizacja strony internetowej dotyczącej problemów osób niepełnosprawnych w zakresie informacji o ulgach, uprawnieniach i formach pomocy,
- 4) wdrażanie w szkołach programów wychowawczych, mających na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych, zmianę postaw, rozumienie i akceptację,
- 5) szkolenie kierowców i „nakaz” opuszczania klap w autobusach MZK.

3. Zwiększenie dostępu do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

Bardzo duże znaczenie w osiągnięciu pozytywnych rezultatów leczenia i usprawniania ma poradnictwo medyczne, socjalne i pedagogiczne oraz terapia psychologiczna. W przypadku niepełnosprawnego lub zagrożonego niepełnosprawnością dziecka działania te powinny być skierowane do jego rodziców. Ważne jest też wsparcie przez grupę innych rodziców dzieci z taką samą niepełnosprawnością. Odpowiednie postawy rodzicielskie wobec niepełnosprawnego dziecka pozwolą nie tylko na osiągnięcie pozytywnych rezultatów wczesnego leczenia i usprawniania oraz rehabilitacji psycho-edukacyjnej, ale również pozwolą na jego możliwie pełen rozwój, a następnie uczestnictwo w życiu społecznym.

Można powiedzieć, że odwrotną sytuację mamy u osoby dorosłej, która na skutek wypadku czy choroby staje się osobą niepełnosprawną. Obok potrzeby ratowania życia, leczenie i rehabilitacja medyczna są nieskuteczne bez wsparcia poradnictwem i ewentualną terapią. Jak wynika z praktyki, najlepsze rezultaty daje wsparcie udzielone przez inne osoby z taką samą niepełnosprawnością.

Następnym elementem wsparcia wczesnego procesu leczenia i rehabilitacji jest szybkie i adekwatne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny. Wszystkie osoby niepełnosprawne, które potrzebują tych przedmiotów i urządzeń, powinny mieć do nich swobodny dostęp.

3a. Zadania do realizacji:

- 1) poradnictwo i wsparcie pracowników socjalnych, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz samych osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin w celu zwiększenia dostępności do leczenia i rehabilitacji,
- 2) skoordynowanie działań zmierzających do pełnego i adekwatnego w stosunku do rodzaju i stopnia niepełnosprawności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.

4. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych, transportowych oraz w komunikowaniu się

Zgodnie z zasadą nr 5 Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych (przyjętych przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych) – dostępność do środowiska fizycznego jest jednym z kluczowych obszarów równoprawnego uczestniczenia osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach życia społecznego. Bariery funkcjonalne to brak dostępności lub utrudnienie w korzystaniu przez osobę niepełnosprawną z przestrzeni życiowej człowieka.

Na przestrzeń życiową człowieka składa się architektura, urbanistyka, komunikowanie się, transport oraz urządzenia techniczne. Jej udostępnienie jest warunkiem integracji społecznej osób niepełnosprawnych. Możliwość aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym jest uwarunkowana uprzednią likwidacją istniejących barier.

Bariery architektoniczne, techniczne, transportowe oraz w komunikowaniu się są jednym z najistotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi.

4a. Zadania do realizacji:

- 1) systematyczne dostosowywanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych, technicznych,
- 2) tworzenie warunków społecznej komunikacji osób niepełnosprawnych,

- 3) dostosowanie transportu do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- 4) transport osób niepełnosprawnych.

5. Wyrównywanie szans w dostępie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do nauki

Dzieci i młodzież dotknięte niepełnosprawnością powinny mieć zapewnioną pomoc w przezwyciężaniu trudności w uczeniu się i nabywaniu kwalifikacji niezbędnych w dorosłym życiu. Potrzebują form pomocy dostosowanych do stopnia i rodzaju niepełnosprawności. Zaspokojenie ich potrzeb edukacyjnych poprzez włączenie w system kształcenia stanowi istotne wyzwanie stojące przed oświatą.

System kształcenia specjalnego zakłada powszechność nauczania w dostępnych dla wszystkich uczniów szkołach, zapewnia osobom niepełnosprawnym warunki realizacji obowiązku szkolnego w sposób dostosowany do tempa ich rozwoju. Zgodnie z tym szkoły ogólnodostępne powinny przyjmować dzieci niezależnie od ich możliwości fizycznych i intelektualnych. Te założenia systemu są realizowane w Opolu. Miasto Opole organizuje kształcenie specjalne, prowadząc przedszkole i szkoły specjalne, przedszkola integracyjne i szkoły ogólnodostępne z oddziałami specjalnymi oraz oddziałami integracyjnymi, zapewniając dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej odpowiednie formy kształcenia.

Osoby niepełnosprawne, które z powodu swojej niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do szkoły w miejscu zamieszkania, są kierowane do szkół i ośrodków szkolno – wychowawczych położonych na terenie innych powiatów.

Formą realizacji obowiązku szkolnego jest także nauczanie indywidualne, odbywające się w miejscu pobytu dziecka, stosowane wobec dzieci i młodzieży z dysfunkcją ruchu uniemożliwiającą lub utrudniającą uczęszczenie do szkoły lub przedszkola, z przewlekłymi chorobami oraz tych, które stale lub okresowo niezdolne są do nauki w warunkach szkolnych.

Dzieci i młodzież niepełnosprawne, które uczą się w szkołach ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami, w większym stopniu rozwijają swoje społeczne i zawodowe umiejętności potrzebne w codziennym życiu i na rynku pracy.

5a. Zadania do realizacji:

- 1) analizowanie potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie dostępności do kształcenia specjalnego w oparciu o szkoły specjalne, integracyjne, ogólnodostępne z oddziałami integracyjnymi i oddziałami specjalnymi,
- 2) poszerzanie oferty kształcenia integracyjnego oraz edukacji włączającej dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

- 3) dostosowanie szkół i placówek oświatowych dla potrzeb osób niepełnosprawnych, usuwanie barier architektonicznych i transportowych,
- 4) wyposażenie szkół realizujących kształcenie specjalne w sprzęt i urządzenia do nauki i rehabilitacji na miarę potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych,
- 5) tworzenie systemu wsparcia dla nauczycieli wdrażających formy współpracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- 6) zapewnienie odpowiednich warunków i jakości kształcenia osób niepełnosprawnych.

6. Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym

Pomoc społeczna jako element polityki społecznej państwa dotyczy osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem pomocy jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych w taki sposób, aby osoba lub rodzina żyła w warunkach odpowiadających godności człowieka. Osoby niepełnosprawne korzystają ze świadczeń pomocy społecznej na ogólnych zasadach, określonych w ustawie dla ogółu społeczeństwa.

Obok zabezpieczenia niezbędnych życiowych potrzeb osób niepełnosprawnych, konieczne jest również zorganizowanie takiej specyficznej pomocy, która umożliwi osobie niepełnosprawnej usamodzielnienie się i opuszczenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej, pozwoli na prawdziwe ich upodmiotowienie. Rodzaj, formy i rozmiar tej pomocy powinny stymulować osobę niepełnosprawną do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego, który ma bezpośredni kontakt z osobą niepełnosprawną.

Poszczególne zadania w zakresie nowych rozwiązań środowiskowego wsparcia osób niepełnosprawnych będą podejmowane i realizowane przy współudziale organizacji pozarządowych.

6a. Zadania do realizacji:

- 1) wsparcie środowiskowe i socjalne,
- 2) pomoc w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin, informacja i poradnictwo prawne,
- 3) tworzenie warunków pełnej dostępności do usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- 4) szkolenie wolontariuszy w zakresie opieki nad osobami niepełnosprawnymi,
- 5) promocja zdrowego stylu życia,
- 6) świadczenie specjalistycznych usług tłumacza języka migowego.

7. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki

Rehabilitacja jest procesem, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcie i utrzymanie optymalnego poziomu funkcjonowania. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, czyli również w kulturze, sporcie i rekreacji.

Wymienione formy zawierają w sobie działalność kulturalną, sportową, rekreacyjną i turystyczną, choć nie zawsze jest to działalność podstawowa. I tak warsztaty terapii zajęciowej, które realizują również zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej mają na celu ogólny rozwój i poprawę sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia przez zastosowanie różnych form terapii. Natomiast turnusy rehabilitacyjne są formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku, mającą na celu przede wszystkim ogólną poprawę sprawności, naukę zaradności, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych. Jednocześnie jest to działalność prowadzona głównie, a właściwie wyłącznie w środowisku samych osób niepełnosprawnych. Uczestnictwo osoby niepełnosprawnej w tych formach aktywności ma pozwolić jej na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe. Powrót dotyczy tych osób niepełnosprawnych, które wcześniej jako najczęściej w pełni sprawne uczestniczyły w życiu społecznym i zawodowym. Natomiast wejście w życie społeczne i zawodowe dotyczy tych osób, które najczęściej stały się niepełnosprawne do 16 roku życia.

Organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki odgrywa istotną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz we włączaniu tych osób w nurt życia społecznego. Działania te, zwiększając aktywność osób z niepełnosprawnością, przyspieszą proces integracji społecznej.

7a. Zadania do realizacji:

- 1) zapewnienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- 2) dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych,
- 3) umożliwienie udziału osób niepełnosprawnych w imprezach masowych,
- 4) dofinansowanie i promowanie sportu, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

8. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja zawodowa jest istotnym elementem rehabilitacji kompleksowej i polega na ułatwieniu osobie niepełnosprawnej udziału w życiu zawodowym poprzez uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia, a w konsekwencji awansu zawodowego poprzez udzielenie osobie niepełnosprawnej takich usług jak:

- 1) ocena zdolności do pracy w oparciu o odpowiednie badania lekarskie i psychologiczne,
- 2) poradnictwo zawodowe,
- 3) przygotowanie zawodowe,
- 4) dobór i wyposażenie odpowiedniego miejsca pracy,
- 5) wspomaganie pozostawania w zatrudnieniu oraz dobór odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego umożliwiającego bądź ułatwiającego wykonywanie pracy.

Rehabilitacja zawodowa w konsekwencji prowadzi do integracji lub reintegracji społecznej. Powinna ona dotyczyć zarówno młodzieży uczącej się, zwłaszcza w szkołach zawodowych na różnych poziomach kształcenia, jak też osób w okresie aktywności zawodowej pozostających bez pracy lub funkcjonujących już w określonych środowiskach zawodowych. Należy tutaj postawić za cel przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobom niepełnosprawnym zatrudnienia zgodnego z ich możliwościami psychofizycznymi i posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi.

W rehabilitacji zawodowej wyodrębnia się cztery etapy:

Etap I – poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zawodowej zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej oraz pomocy w podjęciu konkretnej decyzji dotyczącej wyboru zawodu oraz wyboru drogi prowadzącej do kariery zawodowej. Zasadnym jest rozpoczęcie tego procesu najpóźniej w ostatniej klasie gimnazjum. Uczniowie bowiem, poza otrzymaniem kompleksowej informacji o możliwościach dalszego kształcenia (w tym także w placówkach edukacji specjalnej i placówkach realizujących programy kształcenia integracyjnego) powinni posiadać możliwość korzystania z usług doradczych w zakresie wyboru zawodu zgodnie z posiadanymi predyspozycjami i zainteresowaniami, jednakże zawsze zgodnie z możliwościami psychofizycznymi oraz wymogami rynku pracy.

Poradnictwo zawodowe to również działania realizowane na rzecz osób, które zakończyły systematyczne kształcenie zawodowe i pozostają w zatrudnieniu bądź okresowo nie mają pracy.

Etap II – doskonalenie i przekwalifikowanie zawodowe

Szkolenia zawodowe, których celem jest przygotowanie osoby niepełnosprawnej do pracy poprzez nabycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Istotny jest tutaj fakt zdobycia zarówno wiedzy teoretycznej, jak też nabycie konkretnych umiejętności zawodowych. Prawidłowo prowadzona rehabilitacja zawodowa w okresie szkolenia powinna zapewnić jednocześnie nabycie i utrwalenie mechanizmów dotyczących skutecznych zachowań pożądaných w środowisku pracy. Szkolenia odnosić się muszą także do możliwości awansu zawodowego osób niepełnosprawnych. A zatem należy pamiętać o możliwościach wynikających z zapisów ustawy dotyczących zapewnienia zwrotu kosztów poniesionych na szkolenia osób niepełnosprawnych przez pracodawców. Kierunek i zakres treściowy szkolenia powinien być poprzedzony konsultacją z doradcą zawodowym.

Etap III – zatrudnienie lub podjęcie samodzielnej działalności gospodarczej.

Zatrudnienie osób niepełnosprawnych należy traktować jako jeden z najistotniejszych etapów rehabilitacji zawodowej. Dobór miejsca zatrudnienia koniecznie musi być dostosowany do stopnia uszkodzenia organizmu oraz przygotowania osoby niepełnosprawnej do pracy. Zatrudnienie może być realizowane zarówno w zwykłych zakładach pracy, czyli na tzw. otwartym rynku pracy, jak też w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej.

Etap IV – pomoc w przystosowaniu zawodowym, zwłaszcza w początkowym okresie zatrudnienia, ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej procesu adaptacji zawodowej oraz przystosowanie do wykonywania zadań zawodowych, poznanie nowego środowiska pracy, zarówno w jego sensie fizycznym, jak i społecznym.

8a. Zadania do realizacji:

- 1) poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych,
- 2) opracowanie i rozpowszechnianie ulotek i broszur informacyjnych dla pracodawców mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne,
- 3) organizacja szkoleń zawodowych i przekwalifikujących,
- 4) objęcie szerokiej grupy osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy formą warsztatową z zakresu nauki umiejętności poszukiwania pracy i otrzymania zatrudnienia,
- 5) promowanie wśród pracodawców zatrudniania osób niepełnosprawnych,
- 6) przystosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych,

- 7) udzielanie osobom niepełnosprawnym pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej,
- 8) udzielanie dofinansowania do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne,
- 9) zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy pracodawcy.

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych

Realizacja tego celu szczegółowego będzie wykonaniem uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karty Praw Osób Niepełnosprawnych, która gwarantuje osobom niepełnosprawnym prawo do posiadania samorządnej reprezentacji środowiska oraz konsultowanie z nimi wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych. Będzie również realizacją art. 35a ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, który wymienia jako jedno z zadań powiatu: „współpracę z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób.”

Obecnie na terenie miasta Opola działają na rzecz osób niepełnosprawnych różne organizacje pozarządowe, które zrzeszają osoby niepełnosprawne lub członków ich rodzin. Najczęściej obejmują jeden rodzaj niepełnosprawności, często zrzeszają osoby w ramach jednej grupy chorób; część prowadzi działalność cykliczną, część działalność stałą. Różnicuje je również liczebność członków.

9a. Zadania do realizacji:

- 1) wypracowanie modelu konsultacji społecznych w zakresie rozwiązań dotyczących osób niepełnosprawnych wspólnie z reprezentatywnym przedstawicielstwem tego środowiska,
- 2) wspieranie działań integrujących środowisko osób niepełnosprawnych,
- 3) bieżące informowanie osób niepełnosprawnych o działaniach do nich kierowanych,
- 4) wspieranie inicjatyw dotyczących osób niepełnosprawnych wnoszonych przez reprezentację środowiska,
- 5) promocja pracy społecznej osób działających w organizacjach pozarządowych,
- 6) wspieranie aplikacji organizacji pozarządowych o środki pomocowe krajowe i Unii Europejskiej.

10. Zasady wdrażania Programu

Program jest dokumentem perspektywicznym, rysującym w sposób generalny kierunki prowadzonej działalności, stąd cele muszą odznaczać się stosunkowo dużym stopniem ogólności i dłuższą perspektywą czasową. Szczegółowe sposoby wykonania zadań określi harmonogram realizacji zadań na każdy rok kalendarzowy, przyjmowany do realizacji zarządzeniem Prezydenta Miasta Opola.

Realizacji programu służyć będą m.in. zadania. Stanowią one mają konkretyzację działań niezbędnych do osiągnięcia celów programu. Ze względu na większy stopień szczegółowości, w stosunku do Programu, charakteryzować się będą krótszym horyzontem czasowym.

11. Zasady monitorowania Programu

Monitoring Programu będzie stałym i ciągłym procesem obserwacji ilościowych i jakościowych zmian mającym na celu zapewnienie informacji na temat skuteczności podejmowanych działań. Poprzez ustalenie zasad procesu monitoringu zapewniona zostanie bieżąca i etapowa kontrola realizacji programu.

Monitoring Programu obejmował będzie następujące działania:

- systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji celów operacyjnych,
- prowadzenie analiz porównawczych i tematycznych,
- przygotowywanie cyklicznych sprawozdań ukazujących stopień realizacji Programu,
- ocenę osiągniętych rezultatów oraz określenie stopnia wykonania przyjętych celów i działań,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a osiągniętymi rezultatami,
- analizę przyczyn rozbieżności oraz identyfikację obszarów wymagających podjęcia działań interwencyjnych.

Bieżące działania podejmowane w ramach monitoringu Programu dadzą obraz postępu w realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Natomiast w perspektywie długofalowej monitoring umożliwi obserwację dynamiki realizacji oraz zmian strukturalnych.

IV. Realizatorzy Programu:

- 1) wydziały Urzędu Miasta Opola,
- 2) miejskie jednostki organizacyjne,

- 3) organizacje pozarządowe,
- 4) Powiatowy Urząd Pracy,
- 5) Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

V. Źródło finansowania:

- 1) środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 2) budżet miasta Opola.

VI. Koordynator Programu:

Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola.

Informacja z wykonania w danym roku zadań Programu przedkładana będzie Radzie Miasta Opola, Powiatowej Społecznej Radzie Do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do końca kwietnia danego roku za rok poprzedni.